

MEMORANDUM
VOOR DE
FEDERALE VERKIEZINGEN
25 MEI 2014

KIEZEN VOOR EEN SOCIAAL BELGIE !

BAPN | BELGISCH NETWERK ARMOEDEBESTRIJDING

Vooruitgangstraat 333/6 - 1030 Brussel | t: +32 2 265.01.53 | www.bapn.be

- **Meer dan één vijfde van de bevolking leeft in armoede of sociale uitsluiting.¹**
- **Eind 2013 was de werkloosheid gestegen tot 8,7% (7,2% begin 2011).**
- **Het aantal niet-werkende werkzoekenden is meer dan 10 keer zo groot dan het aantal vacatures.**
- **De 20% hoogste inkomens bezitten 52% van alle inkomens, de 20% laagste slechts 3,5% hiervan.**
- **De 20% rijkste mensen bezitten 61% van het totaal vermogen terwijl de 20% armste mensen 0,2% ervan bezitten.**
- **Het aantal sancties en uitsluitingen binnen de werkloosheidsverzekeringen is van 40.628 (2004) tot 113.864 (2013) gestegen.**

Deze cijfers zijn een realiteit, geen subjectief standpunt!

Het is het resultaat van politieke keuzes. De nieuwe federale regering moet ambitieuze maatregelen nemen om de armoede aanzienlijk terug te dringen. Het is een onaanvaardbare realiteit en een onrustwekkende evolutie sinds jaren.

- ☑ **In de nieuwe regering moet de strijd tegen de stijgende ongelijkheid en tegen de groeiende verarming van bevolkingsgroepen een bevoegdheid zijn van minstens een vice-eerste minister.**

¹ 21,6% van de bevolking leeft in armoede of sociale uitsluiting (cijfers van 2012).

Inkomens en uitkeringen

BAPN coördineert het *Belgian Minimum Income Network (BMIN)*, een project i.h.k.v. het European Minimum Income Network (EMIN). De partners van BMIN hebben ook een gemeenschappelijk memorandum opgemaakt.

Het is van fundamenteel belang dat de laagste inkomens opgetrokken worden tot boven de Europese armoedegrens. **Een nieuwe federale regering moet dit in haar regeerakkoord opnemen.**

De nieuwe regering zal zich niet kunnen verschuilen achter het argument dat er onvoldoende budget is om de inkomens aanzienlijk te verhogen, er zijn voldoende middelen beschikbaar, maar die dienen beter herverdeeld te worden.

- ☑ **Betonneer het optrekken van inkomens en uitkeringen in het nieuwe regeerakkoord !**
- ☑ **De uitkeringen hebben niet alleen nood aan een inhaalplan, ze moeten tevens reëel welvaartsvast worden.**²
- ☑ **De index mag niet verder uitgehold worden.**³
- ☑ **De Europese armoedegrens moet jaarlijks geactualiseerd worden op basis van het verwachte BNP, de hieruit voortvloeiende verwachte evolutie van het mediaaninkomen, tevens rekening houdend met de welvaartvastheid. En:**
  - ☑ **door middel van de wetenschappelijke budgetstandaard moet per gezinstype worden nagegaan of dit volstaat, zo nodig moet het gezinsinkomen bijkomend worden opgetrokken**
  - ☑ **De uitkeringen en inkomens (zoals het leefloon) moeten toegekend worden zonder bijkomende voorwaarden.**
  - ☑ **De werkloosheidsuitkeringen dienen volledig hersteld te worden door de maatregel inzake de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen op te heffen.**
- ☑ **De werkloosheidsuitkeringen dienen verhoogd te worden. Een toereikende uitkering is noodzakelijk om werk te kunnen vinden.**
- ☑ **Het huidige statuut van samenwonende moet herbekeken en minstens versoepeld worden.**⁴

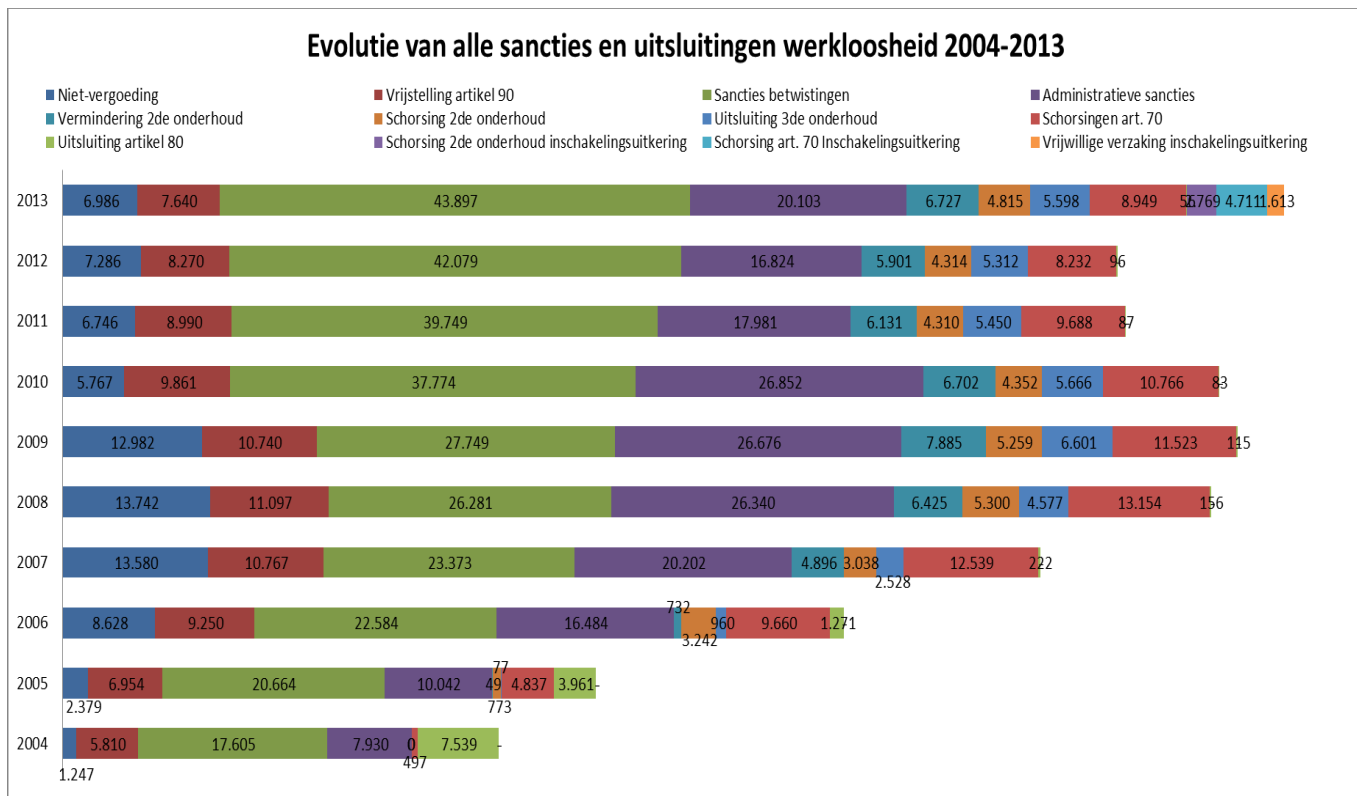
2

---

² Bovenop de inhaalbeweging tot de armoedegrens en de indexering is hiervoor ook een steeds weerkerende welvaartsaanpassing van de uitkeringen nodig. Dit betekent dat 3 maal de 2% verhoging wordt toegepast (2015-2016, 2017-2018, 2019-2020). Samengevat: een inhaalbeweging tot boven de armoedegrens, de indexering én 3 maal 2% in de komende 6 jaar zijn noodzakelijk. Zo niet wordt opnieuw een kloof geslagen met de stijging van de welvaart.

³ Noch rechtstreeks, door bv. bepaalde prijzen van consumptiegoederen niet mee op te nemen in de berekening van de index, noch onrechtstreeks, door bv. op een niet duurzame manier in te grijpen op de prijs van bepaalde goederen. Indexsprongen zijn al helemaal uit den boze!

⁴ Het huidige statuut van samenwonende, waardoor de uitkeringen worden "gereduceerd", brengt reeds lange tijd problemen met zich mee. De volgende regering moet tenminste nagaan of - in verschillende huisvestingssituaties - mensen die onder hetzelfde dak leven niet als alleenstaanden zouden kunnen beschouwd worden. Meer algemeen moet er geëvalueerd worden of bepaalde uitkeringen niet altijd kunnen worden toegekend op individueel vlak.

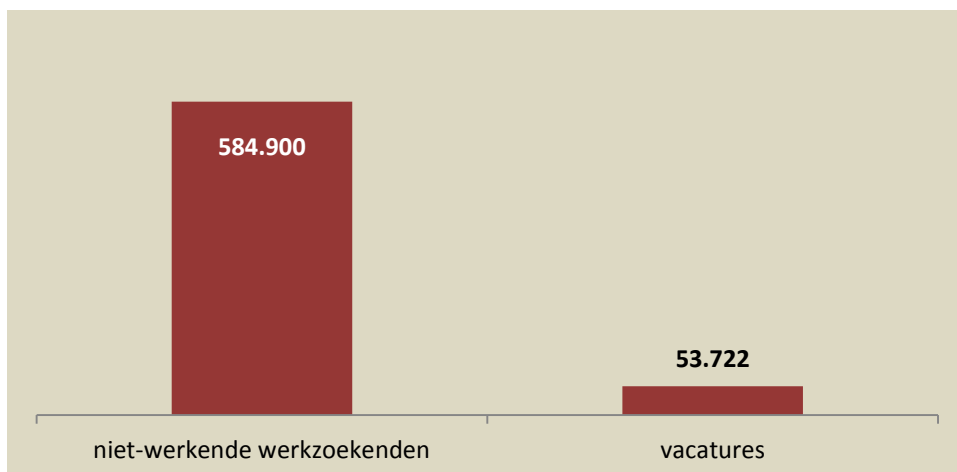

Grafiek gerealiseerd door Yves Martens, *Collectif Solidarité contre l'Exclusion* v.z.w. (www.ensemble.be)

3

Werk

- Het beleid moet duurzame jobs creëren, op maat van mensen in armoede en laaggeschoolden.
- Het minimumloon moet verhoogd worden.
- De recente verstrenging inzake passend werk (die werkzoekenden verplicht om alle werk te aanvaarden binnen een straal van 60 km van de woonplaats, ongeacht de verplaatsingstijd) moet versoepeld worden,.
- Geen sancties voor mensen die verplicht worden om overlevingsstrategieën toe te passen omwille van het feit dat ze onvoldoende lonen of uitkeringen krijgen.

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, verslag 2013 (vacatures); Federaal Planbureau, economische begroting (september 2013).

Huisvesting

Huisvesting is een basisbehoefte voor iedereen. De toegang tot duurzame huisvesting moet verzekerd worden. Er zijn veel te lange wachtlijsten voor een sociale woning en bij sociale woonbureaus. Mensen in armoede zijn dan ook dikwijls genoodzaakt om zich tot de privémarkt te wenden. De huurprijzen hier overtreffen vaak de billijkheidsgrenzen. Daarenboven laat de kwaliteit dikwijls te wensen over. Zulke woningen zijn zelden energie-efficiënt. Meer en meer mensen besteden meer dan 30% van hun inkomen aan huisvesting.

- ☑ **De federale regering dient het recht op huisvesting effectief te maken. Artikel 23 van de Grondwet behandelt «het recht op een behoorlijke huisvesting ».België moet het artikel 31 van het Herzien Europees Sociaal Handvest ratificeren.**⁵
- ☑ **Sociale en private huisvesting mogen niet onderhevig zijn aan eender welk privatiseringsmechanisme.**⁶
- ☑ **Er moet gemikt worden op een maximale registratie van huurovereenkomsten.**
- ☑ **Herinvoering van de verplichte voorafgaandelijke bemiddelingsprocedure bij uithuiszetting.**
- ☑ **De toekenning en het gebruik van Europese fondsen in het kader van het herwaarderingsbeleid van wijken, stadscentra, toeristische zones, enz., moet bepaald worden door de « systematische integratie » van financieel toegankelijke woningen voor de meest zwakke bevolkingsgroepen.**
- ☑ **Mechanismes van controle, evaluatie en sanctionering (samen met cijferresultaten) moeten ingevoerd worden om speculatie te vermijden die leidt tot het verjagen van de arme bevolking uit het opgevaardeerd gebied.**

4

Dakloosheid

Er moet dringend een structurele en gecoördineerde strategie uitgewerkt worden, waaraan een actieplan gekoppeld is waarin elk beleidsniveau – federaal, deelstaten en gemeenten – hun verantwoordelijkheid neemt en waarvoor ook voldoende budgetten voorzien worden.

- ☑ **Deze strategie en dit actieplan moeten concrete oplossingen vinden voor het uitroeien van dakloosheid in België en meer in het bijzonder voor het verbeteren van de winteropvang.**⁷
- ☑ **Er moet een grondige evaluatie komen van de reglementering m.b.t. het referentieadres. Het referentieadres is een instrument dat toelaat dat het recht op meerdere sociale uitkeringen wordt geopend.**⁸
- ☑ **Voor de definitie van daklozen moet er met alle categorieën van de ETHOS-typologie rekening gehouden worden.**

Gezondheid

De gezondheidsongelijkheid neemt toe. De toegankelijkheid van gezondheidszorg blijft een probleem.

- ☑ **Algemene derdebetalersregeling of forfaitaire betaling in eerstelijnsgezondheidszorg**

Een steeds groter wordende groep mensen stelt gezondheidszorgen uit omwille van financiële redenen. We vragen een algemeen en automatisch derdebetalersstelsel in de eerstelijnsgezondheidszorg of het werken via forfaitaire betaling. Dus voor iedereen en zeker bij de huisarts en de tandarts. Ook wanneer mensen worden doorverwezen naar de kinesist vragen we dat de rekening via de derdebetalersregeling wordt geregeld. Op deze manier wordt gezondheidszorg toegankelijker voor iedereen en geeft de overheid het signaal dat eerstelijnsgezondheidszorg de toegangspoort is tot gezondheidszorg.

⁵ <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/socialcharter/presentation/escrbooklet/Dutch.pdf>

⁶ Of het nu gaat over het aantal beschikbare woningen met een betaalbare huurprijs, of over de kwaliteit van deze woningen, of over de toewijzingscriteria van sociale of privéwoningen, de wachttijden... de situatie is moeilijk.

⁷ Deze laatste mag zich niet enkel beperken tot de winterperiode. Oplossingen moeten rekening houden met de noden van dakloze personen en de overheid moet overleggen met actoren op het terrein (opvangstructuren en verenigingen op het terrein).

⁸ Vele dakloze personen hebben geen referentieadres, terwijl dit rechten opent zowel op burgerlijk en politiek als op sociaal en economisch vlak. Na een grondige evaluatie van de reglementering rond het referentieadres, moeten, in samenwerking met actoren van het terrein en dakloze personen, de noodzakelijke aanpassingen voorzien worden in deze reglementering.

Automatische toekenning verhoogde tegemoetkoming

Ondanks de vele informatiecampagnes zien we dat vele mensen die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, dit statuut niet hebben. Mensen die recht hebben op dit statuut zouden dit automatisch moeten toegekend krijgen.

Dringende medische hulp garanderen

Ping-pong tussen zorgverstrekkers en OCMW's over wie eerst voor welk attest dient te zorgen, onduidelijkheid over de terugbetaling van de eerste consultatie waarin de medische nood dient vastgesteld te worden, meerdere weken moeten wachten voor je weet of het OCMW zal tussenkomen... Zowel bij hulp- en zorgverleners als bij mensen zonder wettig verblijf is de kennis over de procedure onvoldoende. Als fundamenteel mensenrecht moet de gezondheidszorg voor alle mensen gegarandeerd worden, ongeacht het statuut van de mens.

- Er is dringend nood aan een heldere, eenvormige, snelle procedure die het recht op gezondheid vooropstelt.
- Er dient op korte termijn een evaluatie van Mediprima te komen die vertrekt vanuit het perspectief van de cliënt.

Verplichte ziekteverzekering moet betaalbare basiszorg garanderen

Een hospitalisatieverzekering hebben wordt meer en meer een noodzaak om gezondheidszorg betaalbaar te houden. Mensen in armoede hebben zo'n verzekering niet en eigenlijk vinden we dat hospitalisatieverzekeringen overbodig zouden moeten zijn. De verplichte ziekteverzekering moet betaalbare basiszorg garanderen.

Fiscaliteit

De federale regering moet op een efficiënte manier de fiscale fraude en belastingontduiking bestrijden. De staatskas ontloopt momenteel immense inkomsten.

BAPN eist een eerlijke fiscaliteit, waarbij brede sociale bescherming en tewerkstellingsbeleid betaald worden door iedereen en méér door de sterkste schouders; dat betekent dat ook vermogens en bedrijven (veel) meer bijdragen dan vandaag.

De federale regering moet

5

- De strijd tegen fiscale fraude opdrijven, door de fiscale administratie alle middelen te geven voor het innen van de belastinggelden bij iedere belastingplichtige (individu of onderneming).**
- Een progressieve belasting op vermogen invoeren.**
- Een beperkende wetgeving inzake notionele interesten invoeren.**
- De tendens om de ondernemingsbelasting te verminderen, stopzetten**

Participatie

Participatie van mensen in armoede aan de maatschappij en aan het beleid dat hun aanbelangt, is essentieel. Zij zijn het die het best de problemen en obstakels kunnen aanduiden en oplossingen formuleren die hen in staat stellen om uit de armoede te ontsnappen. Het is belangrijk dat deze stem gehoord wordt, zowel op federaal als op Europees niveau. Sinds vele jaren geeft BAPN mensen in armoede de kans om ten volle te participeren. BAPN pleit voor:

- Een degelijke structurele financiële ondersteuning van BAPN, waardoor mensen in armoede op een onafhankelijke manier kunnen participeren.**
- Een sterke formele erkenning van dialoog met netwerken en verenigingen die werken met mensen in armoede.**
- Het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting EU2020 moet door alle beleidsinstanties (federaal én bij de Gewesten en Gemeenschappen) als adviserend orgaan erkend worden inzake armoedebestrijdingsbeleid en elk beleid dat impact heeft op de armoede.**
- Het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting EU2020 geeft formeel advies voor het Nationaal Hervormingsprogramma.**

Schulden

Collectieve schuldenregeling

- Meer middelen voor de arbeidsrechtbanken om hun taak naar behoren te kunnen uitvoeren.
- Uitgebreide evaluatie van de impact en gevolgen van de nieuwe wet betreffende de collectieve schuldenregeling met betrokkenheid van alle gebruikers van de wet.
- Werk maken van de uitvoering van de verplichte opleiding voor advocaat-schuldbemiddelaars.
- Duidelijk zicht krijgen op de profielen van de dossiers van de collectieve schuldenregeling: alleen met een duidelijk zicht op de profielen, kan je een duidelijk beleid uitstippelen rond schulden in het algemeen (preventie, controle, curatief optreden, middelen...).

Invordering schulden

- Aanbeveling aan overheden en organisaties om een eigen dienst invorderingen en een eigen invorderingsbeleid te behouden.
- FOD Economie controleert alle organismes die minnelijke invorderingen uitvoeren en krijgt hiertoe aangepaste middelen
- Aanscherpen controles en verstrengen van de straffen die op de gerechtsdeurwaarders kunnen worden toegepast om onrechtmatige praktijken te beëindigen
- Onrechtmatige bedingen bestrijden door duidelijke grenzen op te leggen aan de bedragen die mogen worden geëist van de consument in geval van wanbetaling.

6

Consumentenrecht⁹

- Beter informeren. Er moet meer werk gemaakt worden van betere en aangepaste informatie voor de consument en van meer middelen om dit te realiseren. Vooral gezinnen met betalingsmoeilijkheden hebben extra aandacht nodig. Er moet ook dringend werk gemaakt worden van betere leesbaarheid en duidelijkheid van kredietovereenkomsten.
- Een snelle en eenvoudige afhandeling waarborgen van consumentengeschillen. Er moeten paritair samengestelde onafhankelijke instanties komen, die een snelle en goedkope regeling van consumentengeschillen mogelijk maken, en hiervoor over voldoende middelen beschikken.
- De controle op de toepassing van de wet versterken
- De consumentenbescherming op Belgisch en Europees niveau verzekeren

Recht

- Maak werk van een degelijke eerstelijnsrechtshulpverlening waar mensen zeer laagdrempelig terecht kunnen met allerlei juridische en administratief-technische vragen
- Maak werk van een grondige studie rond het gebruik van het pro deo-systeem, betrek hierbij de gebruiker en onderzoek ook de kwaliteit.
- Zoek degelijke pistes voor een herfinanciering van het pro deo-systeem
- Maak werk van controles op kwaliteit van het pro deo-werk
- Schaf de 21 % BTW af op advocatuur, die onnodig extra drempels inbouwt

⁹ BAPN is lid van het Platform "Dag zonder krediet".

Buitenlands beleid

Europees beleid

Als lid van het [Europees Netwerk Armoedebestrijding \(EAPN\)](#) onderschrijft BAPN het [EAPN-Manifest](#) voor Europese materies.

Trans-Atlantische markt (TTIP)

De federale regering dient de trans-Atlantische markt te veroordelen¹⁰ (evenals gelijkaardige Europese of Amerikaanse handelsovereenkomst die uitgevoerd worden met andere landen) en moet een duidelijk standpunt innemen tegen dit project. Zij moet hieraan een einde maken door van de Europese instituties (Raad, Commissie, Parlement) het volgende te eisen :

- ☑ **Terugkomen op de internationale akkoorden die een verhoogde macht toekennen aan privéondernemingen en financiële markten (via de geografische uitbreiding van « economische vrijheden »).**
- ☑ **Democratische garanties inzake verkiezingslegitimititeit en transparantie in de debatten en beslissingen wanneer de instituties (Europese, trans-Atlantische, mondiale) gevormd zijn of worden.**
- ☑ **Het aannemen van wettelijke regelingen die aan het menselijke, sociale en ecologische een politieke prioriteit toekennen ten opzichte van commerciële belangen, wat een regeling en een overheidscontrole van de activiteiten van multinationals en financiële markten inhoudt.**
- ☑ **Opheffing van wettelijke beschermingsmaatregelen die in strijd zijn met fundamentele en democratische vrijheden.**

7

**BAPN is een onafhankelijk netwerk dat werkt met mensen in armoede, basisverenigingen en de regionale netwerken armoedebestrijding.
BAPN is lid van [EAPN - Europees Netwerk Armoedebestrijding](#).**

BAPN is gesubsidieerd door de federale overheid.

¹⁰ BAPN sluit zich aan bij de analyses (<http://www.no-transat.be/adhere/texte-plateforme>) en de eisen van het « Plateforme contre le transatlantisme ». De trans-Atlantische markt wordt ook « Transatlantic Trade and Investment Partnership » (TTIP) genoemd.